

Inspectie jeugdzorg
Jeugd en Gezin

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

ONDERZOEK BIJ

CAMPUS WYLDMERK

Plaats: Harich

BRIN-nummer:

Onderzoeksnummer:

Onderzoek uitgevoerd op: 3 november 2009

Conceptrapport verzonden op: 15 december 2009

Rapport vastgesteld te Zwolle op: 28 januari 2010

Reproductie van het rapport zonder toestemming van de inspectie of de school/instelling vindt niet plaats anders dan in zijn volledige vorm.

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Jeugdzorg hebben op 3 november 2009 een onderzoek uitgevoerd op de campus Wyldemerk te Harich om na te gaan of er sprake is van tekortkomingen in de kwaliteit van het onderwijs en of voldoende voorzien is in voorwaarden voor een veilig en verantwoord leefklimaat.

Aanleiding

Dit onderzoek is een vervolg op het onderzoek van 24 maart 2009. Tijdens dit onderzoek stelden de inspecties een veelheid aan tekortkoming vast in zowel het onderwijs als in het niet schoolse deel van het verblijf op de campus. Met het bevoegd gezag van de campus zijn destijds prestatieafspraken gemaakt om de tekortkomingen op te heffen. Het huidige onderzoek is erop gericht om vast te stellen of dit gelukt is.

Toezichthistorie

Mede naar aanleiding van signalen die de Inspectie van het Onderwijs in de loop van 2008 bereikten over mogelijke incidenten buiten de lestijden, hebben de Inspecties van het Onderwijs en de Inspectie jeugdzorg op 24 maart 2009 een onderzoek verricht bij de campus Wyldemerk. De Inspectie jeugdzorg richtte zich daarbij met name op het niet-schoolese deel van het verblijf op de campus, toegespitst op de vraag of de veiligheid van de leerlingen buiten schooltijd wel voldoende gegarandeerd is. Het onderzoek, dat gezamenlijk werd uitgevoerd, leverde zoveel geconstateerde (ernstige) tekortkomingen op dat aan het rapport een aantal prestatie -afspraken werd toegevoegd. Deze afspraken betroffen de volgende onderwerpen: de wettelijk verplichte handelingsplannen, de kwaliteit van de dossiers en het gebruik van toetsen en het ontwikkelen en implementeren van een veiligheidsbeleid. Besloten werd in het najaar van 2009 wederom onderzoek te doen. In de rapportage van het vorige onderzoek is een uitgebreide beschrijving opgenomen van de opzet van de campus. Daarom wordt in dit rapport volstaan met een verwijzing naar pagina 5 van het vorige rapport (dd. 17 juli 2009) voor meer informatie in deze.

Onderzoeksopzet

De resultaten van het huidige onderzoek zijn gebaseerd op de volgende onderzoeksactiviteiten:

- analyse van door de campus ingezonden documenten;
- observaties van een deel van de onderwijscontext;
- gesprekken met directie, zorgcoördinator, leraren en leerlingen; dossieranalyse.

Toezichtkader

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs is uitgevoerd met gebruikmaking van indicatoren uit het toezichtkader voortgezet onderwijs 2009. Deze documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl. Het betreft met name indicatoren rond kwaliteitszorg, leerstofaanbod, campusklimaat en de normindicatoren rond zorg en begeleiding. Omdat slechts zeer beperkt lesmomenten konden worden geobserveerd, zijn de indicatoren rond het didactisch handelen van de leraren niet beoordeeld. Deze indicatoren zijn dan ook niet opgenomen in het kwaliteitsprofiel (paragraaf 3.1)

Toetsingskader Inspectie jeugdzorg

Net als in oorspronkelijke onderzoek bij Wyldemerk richt de Inspectie jeugdzorg zich bij het heronderzoek op de voorwaarden voor een veilig opvoedingsklimaat, met expliciete aandacht voor bescherming van privacy en de persoonlijke levenssfeer en toezicht op de leerlingen.

Voor dit heronderzoek zijn de verwachtingen als volgt uitgewerkt:

In hoeverre voorziet Wyldemerk in voorwaarden voor een veilig en verantwoord leefklimaat?

Deelvragen bij het voorzien in voorwaarden voor een veilig leefklimaat zijn:

- Is het toezicht op de jongeren gezien de doelgroep adequaat?
- Worden incidenten adequaat afgehandeld?

Deelvragen bij het voorzien in voorwaarden voor een verantwoord leefklimaat zijn:

- Wordt de privacy en persoonlijke levenssfeer van de jongeren voldoende gerespecteerd?
- Zijn de rechten en plichten van de jongeren goed geregeld?
- Is het personeel voldoende toegerust om met deze doelgroep te werken?

Deze verwachtingen zijn uitgewerkt in een toetsingskader met indicatoren (zie bijlage 1 van dit rapport).

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 zijn de bevindingen uit het onderzoek op het gebied van de voorwaarden voor een veilig en verantwoord leefklimaat weergegeven. Hoofdstuk 3 geeft de bevindingen op het gebied van de onderwijskwaliteit en de wettelijke voorschriften weer. Hoofdstuk 4 bevat het eindoordeel en aanbevelingen, hoofdstuk 5 het toezichtarrangement van de Inspectie van het Onderwijs en nadere afspraken.

2. BEVINDINGEN betreffende het niet schoolse deel van het verblijf op de campus

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen van het onderzoek beschreven, ingedeeld volgens de twee onderzoeksthema's van de inspectie jeugdzorg:

- het voorzien in voorwaarden voor een veilig leefklimaat
- het voorzien in voorwaarden voor een verantwoord leefklimaat zijn

Elk thema is verdeeld in een aantal criteria met bijbehorende indicatoren. De score op de indicatoren is weergegeven in een tabel, de onderbouwing van de score staat in de tekst onder de tabel.

Bij de beoordeling van de aangetroffen situatie geldt als maatstaf dat de campussen op de onderzochte thema's beleid hebben dat bekend is bij de medewerkers en in de praktijk consequent wordt gehanteerd. Hierbij realiseert de inspectie zich dat het bij de campussen om pilots gaat. Dit betekent dat de inspectie geen eisen stelt aan de vastlegging van het beleid. Indien de campus duidelijke afspraken heeft die bij een ieder bekend zijn en in de praktijk werken, is dit als voldoende beoordeeld.

2.1 Voorwaarden voor een Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In de praktijk geldt dat:	Ja	Deels	Nee
Leeftijd en problematiek van jongeren spelen een rol bij het toezicht	v		
Fysieke woonomstandigheden hebben consequenties voor het toezicht	v		
Medewerkers zijn beschikbaar voor jongeren	v		
Overdracht intern en extern vindt minimaal mondeling plaats	v		
Jongeren ervaren dat er voldoende toezicht is	v		

Onderbouwing

Leeftijd en problematiek van jongeren spelen een rol bij het toezicht

De jongeren die op dit moment op campus Wyldemerk verblijven variëren in leeftijd van 15 tot 22 jaar, Wyldemerk voorziet 24 uur per dag en 7 dagen per week in toezicht. Overdag en 's avonds ligt het zwaartepunt daarbij bij de pedagogisch medewerkers onder leiding van een dag- respectievelijk avondcoördinator. Gedurende de nacht is er van 22.00 uur tot 07.00 uur een nachtwacht en slapen twee medewerkers op de campus: één in het huisje waar alleen meisjes verblijven en één in één van de twee jongenshuizen. Zodra de financiën het toelaten wil Wyldemerk ook in het andere jongenshuis een medewerker laten overnachten. Voor de indeling van de huisjes is voor het schooljaar 2009-2010 een gedragswetenschapper van Jeugdhulp Friesland gevraagd op basis van de aanwezige informatie over de jongeren advies te geven.

De pedagogisch medewerkers geven aan dat de leeftijdsgroep van 14 tot 18 jaar een meer alerte en beschermende houding van hen vraagt. Met deze jongeren hebben ze ook relatief meer individuele gesprekken.

Iedere ochtend is er een wekronde en wordt gecontroleerd hoe de situatie in de huisjes en slaapkamers is. Ook 's avonds komen de medewerkers voor het slapen gaan in de huisjes. De jongeren (met uitzondering van de 18-plusgroep) moeten dan ook hun laptops inleveren.

Fysieke woonomstandigheden hebben consequenties voor het toezicht

Wyldemerk is ingedeeld in woon- werk- en slaapplekken. Het wonen speelt zich voornamelijk af in de centrale kantine, het werken in de verschillende lokalen/werkplekken en het slapen in de huisjes van de jongeren. Er zijn vier huisjes met elk vier slaapkamers voor drie personen. De kamers zijn volgens een vast patroon ingericht: de kasten staan vast en met de bedden mag niet geschoven worden. In de slaapruijtes mag men overdag niet verblijven en geen bezoek ontvangen. In tegenstelling tot het inspectiebezoek in maart zijn de woningen nu

apart bestemd voor jongens en voor meisjes. Een uitzondering vormt de groep 18-plus die wel in gemengde samenstelling een huisje bewoont.

Het toezicht is aan de woonomstandigheden aangepast: in de pauzes is niet alleen toezicht in de kantine, maar ook buiten op het plein. Medewerkers hebben daarbij de taak om in de gaten te houden dat niemand zich terugtrekt in één van de huisjes.

Vanaf 22.00 uur doet de nachtdienst elk half uur de ronde. Pedagogisch medewerkers en nachtwacht hebben sleutels van de verschillende huisjes en kamers. Normaliter opereert de nachtwacht vanuit de kantine, maar indien daar aanleiding toe is, kan dat ook vanuit één van de woningen geschieden. In verband met het toezicht moeten de gordijnen van de centrale ruimte in elk huisje openblijven. Bij escalatie kan de nachtwacht een beroep doen op de slaapdienst.

Was ten tijde van het vorige inspectiebezoek de nachtdienst tot 04.00 uur 's ochtends, thans is dit tot de dagdienst om 07.00 uur begint. Ook in de weekenden is voor de volle 24 uur in toezicht voorzien.

Medewerkers zijn beschikbaar voor jongeren

Begeleiders/pedagogisch medewerkers zijn van 's ochtends 07.00 uur tot 's avonds 22.00 uur en in het weekend tot 01.30 uur aanwezig. Pedagogisch medewerkers eten tijdens hun dienst mee met de groep en bevinden zich veel onder de jongeren. In de kantine hangen lijsten met de telefoonnummers van de medewerkers. Sommige jongeren hebben die ook opgeslagen in hun eigen mobiel. In elk huisje is er wel een jongere die dat gedaan heeft. In noodgevallen kan er via de nachtwacht ook een beroep worden gedaan op de bereikbaarheidsdienst (directie) of op de medewerkers die op het terrein slapen. Iedere jongere heeft een coach met wie hij regelmatige individuele gesprekken heeft en die de voortgang in leren en verdere ontwikkeling met de jongeren doorneemt. Hier kunnen ze ook terecht voor vragen van persoonlijke aard. De ervaring leert overigens dat ze dáárvoor eerder aankloppen bij de pedagogisch medewerkers. Aan ieder huisje zijn twee pedagogisch medewerkers gekoppeld die de wekelijks huisvergadering (huisraad genaamd) leiden en aanspreekpunt zijn voor de jongeren.

Overdracht intern en extern vindt minimaal mondeling plaats

Er zijn verschillende momenten op de dag waarop overdracht plaatsvindt. Aan het eind van de middag is er de overdracht van de dag- naar de avondcoördinator (aan de hand van een digitale rapportage); om 22.00 uur is er een mondelinge overdracht naar de nachtwacht. Ook de nachtwacht rapporteert en draagt 's ochtends vroeg deze rapportage over aan de dagcoördinator. Om 18.45 uur is er een bijeenkomst voor alle medewerkers die dienst hebben en voor alle jongeren. Hier worden afspraken voor de avond gemaakt. De pedagogische medewerkers lezen regelmatig de digitale verslagen. Doordat de lijnen kort zijn en er een overlap is tussen eind- en begintijden van diensten, zijn er ook veel informele momenten waarbij informatie wordt uitgewisseld. De pedagogisch medewerkers onderhouden contact met de docenten/coaches (ook extern) en wanneer blijkt dat een jongere niet op de les is verschenen, gaan zij daar achteraan.

Jongeren ervaren dat er voldoende toezicht is

De jongeren ervaren de mate van toezicht als precies goed: de medewerkers weten waar ze zitten en wat ze doen; ze lopen rond, doen activiteiten met de jongeren, gaan met hen in gesprek en komen regelmatig bij de huisjes aan. Er kan veel, als je het maar vraagt. Vooral de uitbreiding van de aanwezigheid van de nachtwaker ervaren de jongeren als een aanzienlijke verbetering wat het gevoel van veiligheid betreft. Ze ervaren nu ook geen dreigingen meer van buiten de campus, in tegenstelling tot voor de zomer.

2.1.2 Afhandeling incidenten

In de praktijk geldt dat:	Ja	Deels	Nee
Incidenten/calamiteiten gemeld worden aan de directie	v		

Incidenten/calamiteiten schriftelijk worden vastgelegd (wat is er gebeurd, hoe is gehandeld enz.)	v		
Incidenten worden geëvalueerd en leiden tot verbeterpunten		v	
Jongeren ervaren dat incidenten goed worden afgehandeld		v	

Onderbouwing

Incidenten/calamiteiten worden gemeld aan de directie

Sinds kort heeft Wyldemerk haar incidentenbeleid geformaliseerd. Alle incidenten worden vastgelegd in een meldingsformulier incidenten. De directie leest deze formulieren en neemt een besluit over de te nemen stappen die op grond van het gemelde incident genomen dienen te worden.

Incidenten/calamiteiten schriftelijk worden vastgelegd

In het meldingsformulier incidenten wordt aangegeven wat de aard van het incident is, wie er bij waren betrokken en wat de uitkomst van het incident is. Het aantal geregistreerde incidenten dat de inspectie heeft waargenomen vanaf het moment van registratie in oktober van dit jaar is zes. Bij een deel van de incidenten waren meerdere jongeren betrokken. Het merendeel van de incidenten betrof soft drugsgebruik door nieuwe leerlingen. Medewerkers ervaren het invoeren van het incidentenbeleid en de incidentenformulieren als een houvast: zowel voor jongeren als voor medewerkers wordt er mee duidelijk waar de grenzen liggen.

De incidentformulieren worden bewaard in een map op het centrale kantoor. Een kopie gaat in het dossier van de betrokken jongeren.

Incidenten worden geëvalueerd en leiden tot verbeterpunten

In het beleid is aangegeven wat onder een incident wordt verstaan. Het beleid voorziet in een melding incidentencommissie (MI) die ondermeer tot taak heeft om aan de hand van de incidenten te komen tot adviezen op instellingsniveau. De MI-commissie is wel geïnstalleerd, maar heeft nog geen adviezen uitgebracht. Toch heeft de eerste reeks aan geregistreerde incidenten er toe geleid dat de directie Verslavingszorg Noord Nederland inschakelt voor screening van jongeren. Omdat de MI-commissie tot op heden geen adviezen heeft afgegeven naar de directie en er in dit verband nog niet van structurele verbeterpunten kan worden gesproken, heeft de inspectie de score "deels" gehanteerd.

Jongeren ervaren dat incidenten goed worden afgehandeld

Jongeren zijn er van op de hoogte dat incidenten worden geregistreerd. Ze ervaren het als een soort van sanctie dat een incidentenformulier aan hun dossier wordt toegevoegd kan worden. De geïnterviewde jongeren hebben, met uitzondering van wat verbaal geweld, geen incidenten meegemaakt en vinden dat er weinig confrontaties onderling zijn. Zij hebben geen duidelijke mening oordeel over het al dan niet goed afhandelen van incidenten. Op grond hiervan heeft de inspectie gekozen voor de score "deels".

2.2 Voorwaarden voor een verantwoord leefklimaat

2.2.1 Privacy en persoonlijke levenssfeer jongeren voldoende gerespecteerd

In de praktijk geldt dat:	Ja	Deels	Nee
Bij gebruik van de leefruimten rekening wordt gehouden met de privacy en persoonlijke levenssfeer van de opgenomen leeftijdsgroep	v		
Jongeren houden rekening met privacy en persoonlijke levenssfeer van andere jongeren	v		
De privacy en persoonlijke levenssfeer een rol spelen bij de omgang van personeel met jongeren	v		
De jongeren ervaren dat hun privacy en persoonlijke levenssfeer voldoende gerespecteerd worden	v		

Bij gebruik van de leefruimten wordt rekening gehouden met de privacy en persoonlijke levenssfeer van de opgenomen leeftijdsgroep

Jongeren hebben weinig mogelijkheden om zichzelf terug te trekken: de woningen die ze bewonen delen ze met maximaal 12 personen, terwijl ook de slaapkamers door meerderen (maximaal 3) gedeeld moeten worden. Voor de eigen spullen beschikt elke jongere over een afsluitbare kast.

Elke woning kent een huisvergadering (huisraad) waar zaken met betrekking tot het gezamenlijk wonen worden besproken.

Pedagogische medewerkers en de nachtwacht zijn in het bezit van de huissleutel en de kamersleutels. Mannelijke medewerkers betreden in principe nooit alleen een slaapkamer in het meisjeshuis. Zo nodig wordt een collega of indien 's nachts de slaapdienst gebeld. De overige ruimten op Wyldemerk zijn alle openbare ruimten en geven weinig gelegenheid om je eens op je zelf terug te trekken. Als je echt even alleen wilt zijn, worden groepsleden gevraagd of ze even niet op de slaapkamer komen, of ga je achter het gebouw in het vrije veld wat rondlopen.

Jongeren houden rekening met privacy en persoonlijke levenssfeer van andere jongeren

Jongeren voelen zich erg verantwoordelijk voor elkaar en ervaren hun groep als één groep. Nieuwelingen worden gelijk gegroet en in een huisje opgevangen en rondgeleid. De begeleiding door de pedagogisch medewerkers is er op gericht dat jongeren respect voor elkaar opbrengen. In groeps gesprekken staat "acceptatie" regelmatig centraal. Hierdoor is er een hoge acceptatiegraad ontstaan tussen jongeren onderling, ook als men anders gericht is, of afwijkend gedrag vertoont. Er heerst een groot onderling vertrouwen, die zelfs zodanig is, dat men de eigen afsluitbare kast niet op slot doet.

De ervaring van de jongeren is, dat ze over het algemeen goed met elkaar omgaan en dat onenigheid onderling wordt uitgepraat en opgelost. Voor vertrouwelijke gesprekken kunnen jongeren vragen gebruik te maken van aparte ruimtes.

De privacy en persoonlijke levenssfeerspelen een rol bij de omgang van personeel met jongeren

In de begeleiding van de jongeren wordt zoveel mogelijk maatwerk geleverd. Nieuwelingen krijgen extra aandacht, meidengroepen worden bij specifieke problemen of vragen door een vrouwelijke pedagogisch medewerker begeleid. Wyldemerk kenmerkt zich door een open sfeer met name ook naar de jongeren toe. Medewerkers zijn voortdurend bezig met het opbouwen van vertrouwen.

De jongeren ervaren dat hun privacy en persoonlijke levenssfeer voldoende gerespecteerd worden

Er is een sterk "wij" gevoel bij de jongeren op Wyldemerk en ze voelen zich zeer serieus genomen. Ze ervaren de medewerkers als respectvol en vriendelijk en voelen zich door

hen als medemensen behandeld. Daarbij komt het feit, dat niemand van het personeel bij de dreigende sluiting van Wyldemerk afgelopen zomer het bijltje er bij neergelegd heeft. Dit laatste heeft diep respect bij de jongeren voor hen teweeg gebracht: zij voelen dat ze er toe doen.

2.2.2 Rechten en plichten van jongeren

In de praktijk geldt dat:	Ja	Deels	Nee
Jongeren worden geïnformeerd over wat hen te wachten staat bij het begin van het traject		v	
Jongeren worden geïnformeerd over de dagelijkse gang van zaken (dagstructuur en huisregels)	v		
Medewerkers jongeren aanspreken op gemaakte afspraken	v		
Jongeren met hun klachten terecht kunnen bij een onafhankelijke derde partij			v
Jongeren ervaren dat hun rechten en plichten goed geregeld zijn	v		

Onderbouwing

Jongeren worden geïnformeerd over wat hen te wachten staat bij het begin van het traject
Tot voor kort was er geen schriftelijk materiaal voorhanden met informatie over hetgeen de jongere te wachten staat. De jongeren die de inspectie heeft gesproken gaven aan dat ze bij de intake mondeling over het leven op Wyldemerk werden geïnformeerd. Zeer recent heeft Wyldemerk een boekje met huisregels en programma ontwikkeld dat nieuwe jongeren bij hun eerste contact uitgereikt zullen gaan krijgen. Volgens de jongeren geeft dat een beter beeld van wat je bij Wyldemerk te wachten staat. Op grond van het feit dat tot voor kort alleen sprake was van mondelinge informatie bij aanvang van het traject heeft de inspectie doen besluiten om de score "deels" te hanteren.

Jongeren worden geïnformeerd over de dagelijkse gang van zaken

Het recent ontwikkelde informatieboekje over het leven en leren op deze campus besteedt naast praktische zaken als dagindeling en huisegels ook ruim aandacht aan welk gedrag er van leerlingen wel en niet wordt verwacht en wat absoluut niet wordt getolereerd. Aan dit boekje is ook door jongeren van de campus meegewerkt. Het boekje is inmiddels aan alle jongeren op de campus uitgereikt. en bekend bij de jongeren op de campus.

Medewerkers spreken jongeren aan op gemaakte afspraken

De jongeren ervaren het hebben van regels en welke sancties er tegenover staan als positief. Dat zij aangesproken worden op gemaakte afspraken vinden zij terecht. Ook onderling spreken ze elkaar op gedrag aan.

Jongeren met hun klachten terecht kunnen bij een onafhankelijke derde partij
 Wyldemerk heeft een klachtenregeling. Deze is echter gebaseerd op klachtenregeling zoals geldend bij het onderwijs, waarbij de eerste gang is die naar de directeur. Er kan daarna desnoods gebruik gemaakt worden van een landelijke klachtenprocedure.
 Het feit dat het eerst via een getrapte wijze mogelijk is om een klacht bij een onafhankelijke derde partij in te dienen, leidt tot een negatieve score door de Inspectie jeugdzorg, ondanks dat Wyldemerk een interne vertrouwenspersoon heeft en voornemens is een externe vertrouwenspersoon in te schakelen.

Jongeren ervaren dat hun rechten en plichten goed geregeld zijn
 De jongeren ervaren hun rechten en plichten als positief. Zij ervaren de regels niet als een knellende structuur maar als een houvast. De incidentenregistratie met de daarbij behorende sancties geven hen duidelijkheid en leiden tot een meer eenduidig optreden. De jongerenraad waarin van elke woning twee jongeren zijn vertegenwoordigd geeft hen de mogelijkheid om in het twee wekelijkse overleg met de directeur of diens plaatsvervanger invloed uit te oefenen.

2.2.3 Personeel

In de praktijk geldt dat:	Ja	Deels	Nee
Er selectiecriteria en opleidingseisen zijn voor nieuw personeel	v		
Van medewerkers een Verklaring Omtrent Gedrag wordt gevraagd	v		
Nieuwe medewerkers een inwerkprogramma volgen			v
Er training/coaching is van medewerkers gericht op eenduidig handelen	v		
Medewerkers ervaren dat zij bijgestuurd worden op de hierboven genoemde voorwaarden voor een verantwoord leefklimaat	v		

Onderbouwing

Er zijn selectiecriteria en opleidingseisen voor nieuw personeel
 Van docenten verlangt Wyldemerk bij aanstelling vakbekwaamheid en -bevoegdheid en pedagogische kwaliteiten. Voor pedagogisch medewerkers wordt eerst gekeken naar de persoon en het is verder van belang of men bereid en in staat is een opleiding op Hbo-niveau af te ronden. Van de nachtwakers wordt geen diploma vereist. Wel ervaring met werken met (jonge) mensen en met de-escalerend werken. Waar mogelijk krijgen ze een Mbo- of Hbo-opleiding aangeboden.

Van medewerkers wordt een Verklaring Omtrent Gedrag gevraagd
 Alle medewerkers dienen voor indiensttreding een Verklaring Omtrent het gedrag te overleggen.

Nieuwe medewerkers volgen een inwerkprogramma
 Er is geen inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers. Zij draaien een periode mee met collega's om de werkwijze en de jongeren te leren kennen. Een directielid praat hen verder bij over de werkwijze en regels.

Er is training/coaching van medewerkers gericht op eenduidig handelen
 Alle medewerkers, met uitzondering van de nachtwakers, zijn bevoegd voor de equip-methode. Van het opleidingstraject daartoe maakt een module seksualiteit deel uit. Verder organiseert Wyldemerk 8 teamdagen per jaar, waar thema-gewijs gewerkt wordt aan bijscholing en het vergroten van de uniformiteit van werken. Op deze dagen staan implementatie van nieuwe protocollen ook op de agenda.

Medewerkers ervaren dat zij bijgestuurd worden op de hierboven genoemde voorwaarden voor een verantwoord leefklimaat

De medewerkers zijn blij met de recente ontwikkeling van protocollen. Ze bieden houvast, terwijl ze eerder meer aangewezen waren op werken op intuïtie. De protocollen staan op iedere groep in een map. De medewerkers pakken ze er zelf regelmatig bij om de afspraken na te lezen. Volgens de medewerkers zien de directie en de coördinatoren nauwgezet toe op naleving van de protocollen. Dit leidt tot een meer uniforme werkwijze.

3. Bevindingen Kwaliteits- en nalevingsprofiel onderwijs

3.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel vermeldt de inspectie van het onderwijs welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is. De inspectie heeft daarnaast onderzocht of wordt voldaan aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed

Bij wet- en regelgeving is in de waardering tot uitdrukking gebracht of de school wel (ja) of niet (nee) voldoet aan de genoemde wettelijke vereisten.

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1	* De aangeboden leerinhouden in de onderbouw voldoen aan de wettelijke vereisten.			●	
2.2	* De aangeboden leerinhouden in de bovenbouw zijn dekkend voor de examenprogramma's.			●	
2.3	* De instelling met een substantieel percentage taalzwakke leerlingen heeft bij alle vakken een aanbod aan leerinhouden dat past bij de talige onderwijsbehoeften van deze leerlingen.			●	
2.4	De campus heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.			●	
2.5	De campus heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			●	

Tijd		1	2	3	4
3.1	De uitval van geplande onderwijsactiviteiten blijft beperkt.			●	
3.2	Het ongeoorloofd verzuim van leerlingen is beperkt.			●	

Campusklimaat		1	2	3	4
4.2	De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op de campus.			●	
4.3	Het personeel voelt zich aantoonbaar veilig op de campus.			●	
4.4	* De campus heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de campus voordoen.			●	
4.7	* Het personeel van de campus zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.			●	
4.8	* De mentoren stimuleren het welbevinden en de motivatie van de leerlingen.			●	

Zorg		1	2	3	4
7.1	* De campus gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	

Begeleiding		1	2	3	4
8.2	* De campus voert de zorg planmatig uit.		●		

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De campus heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2	De campus evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.		●		
9.3	De campus evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		●		
9.4	De campus werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
9.5	De campus borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.		●		
9.6	De campus waarborgt de kwaliteit van het schoolexamen en van andere toetsinstrumenten.			●	
9.7	De campus verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	
9.8	De campus draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.			●	

Wet- en regelgeving	1	2	3	4
De school voldoet aan de vereisten voor de benoeming voor leraren (WVO, artikel 33, eerste lid)		●		
De school voldoet aan de bekwaamheidseisen voor het onderwijspersoneel (artikel 36 en artikel 37a WVO)		●		

3.2 Toelichting kwaliteitsprofiel

Leerstofaanbod

Uit observaties en uit de gevoerde gesprekken blijkt dat de directie van de campus in staat geweest is de structuur van zowel de leefgemeenschap alsmede die van het onderwijs ingrijpend te versterken. Dit heeft uiteraard zijn weerslag op de kwaliteit van het onderwijs. Dit komt tot uitdrukking in de waardering van de indicatoren die beoordeeld konden worden. Voor alle leerlingen is het duidelijk welk programma zij volgen en ook welk aanbod zij op welk moment te verwerken krijgen. Niet alleen werken de (pre)examenkandidaten met een programma van toetsing en afsluiting, ook beschikken alle leerlingen over een week- en jaarplanning. Daarnaast zijn de leerlingen actief op het intranet van de campus waarin het gehele curriculum programmatisch beschreven staat.

Toetsing

Ook is er nu, in tegenstelling tot een paar maanden geleden, in verreweg de meeste gevallen duidelijkheid over de af te nemen toetsen, de normering en de beoordeling. De campus betracht ook de nodige zorgvuldigheid bij de afnamen van de toetsen. Dat maakt dat leerlingen na het maken van opdrachten en toetsen weten waar ze staan en hoever ze met hun programma zijn.

Klimaat

De campus biedt een bij uitstek veilige leeromgeving. De deelnemers zijn alle afkomstig uit onderwijssituaties waarin ze door allerhande probleemcumulaties hun weg niet konden vinden. De leerlingen geven aan dat ze in hun huidige, gestructureerde context op Wyldemerk veel beter in staat zijn te leren en zich te concentreren dan in de omgeving waar ze vandaan komen. Ze voelen zich veilig en worden via een jongerenraad betrokken bij de gang van zaken op de campus.

Pedagogisch en didactisch handelen

Hoewel over de kwaliteit van lessen, zoals gezegd, geen robuuste oordelen uit te spreken zijn, is het opvallend dat in de bezochte lessituaties alle leerlingen geconcentreerd en gemotiveerd bezig waren met hun werk. Er zijn echter ook kanttekeningen te plaatsen: zo zijn er niet voor alle vakken bevoegde docenten beschikbaar. Ook is de lesopzet op de campus nogal eenvormig van opzet. Omdat leerlingen van verschillende opleidingen, leeftijden en niveaus bij elkaar in één groep zitten, is het aantal instructiemomenten gering. Veel leerlingen zijn een groot deel van de dag vooral bezig met begeleide zelfstudie. De meeste deelnemers met wie de inspectie sprak geven overigens aan dit geen probleem te vinden.

Leerlingenzorg en –begeleiding

Een ander aandachtspunt is de kwaliteit van de handelingsplannen voor (het geringe aantal) geïndiceerde leerlingen. Deze plannen zijn, in tegenstelling tot tijdens het vorige onderzoek, weliswaar aanwezig, maar ze zijn nog te eenzijdig van opzet. De beschreven activiteiten betreffen in alle gevallen sociaal-emotionele en gedragsaspecten. Het bestrijden van leerachterstanden heeft in geen van de door de inspectie geanalyseerde documenten een plaats gekregen. Ook niet in gevallen waarin dit wel geëigend was. Vandaar dat de normindicator 8.2 als onvoldoende is beoordeeld.

Kwaliteitszorg

Een onvoldoende oordeel valt ook een aantal indicatoren rond kwaliteitszorg ten deel. Er is op dit terrein beslist grote vooruitgang geboekt, maar er is nog onvoldoende sprake van systematische, periodieke en gerichte evaluatie van de kwaliteit van onderwijs en opbrengsten. Hetzelfde geldt voor de borging van bereikte kwaliteit. Eerste aanzetten van evaluatie van onderwijzen en leren zijn zeker zichtbaar, maar ze bevinden zich nog te veel in een aanvangsfase om thans te komen tot een positieve beoordeling. Hoewel de campus niet over de gebruikelijke opbrengstgegevens beschikt, wijst de inspectie op het belang van het aggregeren van de wel beschikbare resultaten tot managementinformatie, zodat de kwaliteitsverbetering ook vanuit deze invalshoek gestalte kan krijgen. Ouders worden via de nieuwsbrief en via ouderavonden op de hoogte gehouden van het reilen en zeilen op de campus. De beschikbare kanalen kunnen echter beter dan nu gebeurt worden benut om ouders in te lichten over de kwaliteitsontwikkelingen. Dat er nog geen uitgewerkt systeem van kwaliteitszorg is opgezet, is begrijpelijk tegen het licht van de financiële en andere

existentiële vraagstukken die in de afgelopen tijd veel tijd en energie van bevoegd gezag en directie hebben geëist.

De campusleiding neemt bovenstaande bevindingen serieus en wenst op korte termijn te tonen op welke wijze ze de geconstateerde tekortkomingen opheft. Daartoe is een vervolgspraak gemaakt voor medio februari 2010. Tijdens een gesprek met de campusleiding zal de Inspectie van het Onderwijs zich dan op de hoogte stellen van de verdere ontwikkelingen van het onderwijs op de campus.

4 Eindoordeel en aanbevelingen

4.1 Eindoordeel

De Inspecties van het Onderwijs en de Inspectie jeugdzorg stellen vast dat er op de campus Wyldemerk sinds maart 2009 veel verbeterd is en zijn van oordeel dat Wyldemerk thans in voldoende mate voorziet in voorwaarden voor een veilig en verantwoord leefklimaat. De kwaliteit van het onderwijs is, voor zover die te beoordelen is, van een overwegend voldoende kwaliteit. Deze conclusie kan onder meer worden getrokken vanwege de sterke verbetering van het leerstofaanbod en het toetsinstrumentarium. Hieromtrent zijn de afspraken met aan de pilot deelnemende onderwijsinstellingen beter ingebed dan voorheen. Er is dan ook geen reden de campus onder een vorm van geïntensiveerd toezicht te plaatsen.

Wel constateren de inspecties dat operationalisering van beleid op onderdelen nog in de kinderschoenen staat. Dit brengt een aantal risico's met zich mee op het gebied van afhandelen incidenten en de rechten van de jongeren en maakt dat de kwaliteit van het onderwijs kwetsbaar is, omdat de kwaliteitszorg nog onvoldoende systematisch van karakter is, hetgeen vooral geldt voor de evaluatie en de borging van onderwijskwaliteit. Ook dient de planmatige uitvoering van de zorg op onderdelen verbeterd worden.

Het oordeel is gebaseerd op de volgende conclusies:

Het toezicht op de jongeren is gezien de doelgroep adequaat

Er is sprake van 24-uurs toezicht. Overdag en 's avonds ligt daarbij het zwaartepunt bij pedagogische medewerkers.'s Nachts is er een nachtwacht en zijn er twee slaapwachten op de campus. Op verschillende momenten van de dag is er sprake van schriftelijke/digitale overdracht. Doordat de lijnen kort zijn, vindt er ook regelmatig informele overdracht plaats.

Incidenten worden nog onvoldoende adequaat afgehandeld

Sinds kort heeft Wyldemerk haar incidentenbeleid geformaliseerd. Alle incidenten worden vastgelegd in een meldingsformulier incidenten. Deze worden gemeld bij de directie die een besluit neemt over de te nemen stappen die op grond van het gemelde incident genomen dienen te worden. Wyldemerk heeft een *melding incidentencommissie*. Deze dient te voorzien in het lering trekken uit gemelde incidenten en het geven van advies aan de directie over bewaking en verbetering van de kwaliteit en veiligheid. Gezien de korte termijn waarop de commissie is geïnstalleerd is echter op dit (organisatie)niveau nog geen ervaring opgedaan. Langer uitstel van systematische, periodieke en gerichte evaluatie van de incidenten door de *melding incidentencommissie* brengt het risico met zich mee dat er onvoldoende lering getrokken wordt uit incidenten en mogelijke signalen gemist worden. Van een afzonderlijke adequate afhandeling van incidenten kan wel, maar van een structurele kwaliteitsverbetering (nog) niet gesproken worden.

De privacy en persoonlijke levenssfeer van de jongeren wordt voldoende gerespecteerd

De huisvesting van de jongeren voorziet in gezamenlijke woonunits en een met meerdere (maximaal 3) personen te delen af te sluiten slaapvertrek. De pedagogische medewerkers beschikken over de sleutels voor de woningen en de afzonderlijke kamers van de jongeren. Jongeren ervaren dat de pedagogische medewerkers terughoudend zijn om zich toegang te verschaffen tot hun woning respectievelijk de slaapkamers. In de omgang tussen jongeren onderling en tussen personeel en jongeren, ervaren jongeren dat hun privacy en persoonlijke levenssfeer voldoende gerespecteerd worden. Ook is er een hoge acceptatiegraad tussen jongeren onderling

De rechten en plichten van de jongeren zijn redelijk goed geregeld

Jongeren worden steeds beter geïnformeerd over wat hen te wachten staat bij het begin van het traject en over de dagelijkse gang van zaken (dagstructuur en omgangs-/huisregels

De jongeren ervaren hun rechten en plichten als positief. Zij ervaren de regels niet als een knellende structuur maar als een houvast. De regels met de daarbij behorende sancties geven hen duidelijkheid en leiden tot een meer eenduidig optreden. Jongeren zijn vertegenwoordigd in een jongerenraad en kunnen bij een interne vertrouwenspersoon terecht. Niet voorzien is in een onafhankelijke klachtencommissie c.q. derde partij tot wie jongeren zich bij klachten rechtstreeks kunnen richten. Hierdoor is er een *risico* dat jongeren hun klachten niet op een goede manier kwijt kunnen

Het personeel is voldoende toegerust om met deze doelgroep te werken.

Het personeel beschikt over een adequate ervaring. Daarnaast wordt van medewerkers verwacht dat zij bereid zijn een relevante opleiding (HBO-niveau) te volgen. Een duidelijk inwerkprogramma is niet aangetroffen. Van elke medewerker is een verklaring omtrent gedrag in de personeelsdossiers .

Van het onderwijzend personeel beschikt niet iedereen over de juiste en wettelijk voorgeschreven bevoegdheden. Hierover zijn in hoofdstuk 5 van dit rapport afspraken gemaakt.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van de door haar gesignaleerde risico's doet de Inspectie jeugdzorg aan Wyldemerk de volgende aanbevelingen

- operationaliseer op basis van de ingestelde commissie meldingen incidenten het kwaliteits en veiligheidsbeleid
- voorzie in een onafhankelijke klachtencommissie c.q. derde partij tot wie jongeren zich bij klachten rechtstreeks kunnen richten

5 Toezichtarrangement en afspraken

- Vóór 1 januari 2010 zijn alle handelingsplannen voor geïndiceerde leerlingen van een voldoende kwaliteit. Dit betekent onder meer dat voor leerlingen met leerachterstanden concrete en te evalueren hulpmaatregelen in de handelingsplannen zijn opgenomen. Een aantal specimina wordt aan de Inspectie van het Onderwijs opgestuurd.
- De campus legt aan de inspectie vóór 1 januari 2010 informatie over betreffende bevoegdheden en bekwaamheden van het eigen personeel en van de leraren die van elders worden betrokken. Deze informatie gaat vergezeld van een plan om voor alle onderwezen vakken bevoegde docenten te verwerven (conform de wet BIO en de WVO, artikel 33, vierde lid). De campus ontvangt over het niet voldoen aan de bevoegdheden en bekwaamheidseisen van het personeel in december 2009 een aparte brief.
- Medio januari 2010 ontvangt de Inspectie van het Onderwijs van het bevoegd gezag van de campus een uitgewerkte systematiek van kwaliteitszorg. In dit systeem worden onder meer de periodieke evaluatie van onderwijzen en leren, maar ook die van de opbrengsten beschreven. Daarnaast biedt het systeem zicht op de planning-cyclus van de zorg voor kwaliteit. Beschreven is, ten slotte, ook de rol en betrokkenheid van leerlingen, ouders, personeel en eventueel van andere geledingen en belanghebbenden binnen het systeem van kwaliteitszorg.
- Medio februari 2010 vindt een vervolgonderzoek door de inspectie van het onderwijs plaats om vast te stellen in hoeverre de tijdens dit onderzoek vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven.

Inspectie jeugdzorg
Jeugd en Gezin

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Bijlage 1 - Toetsingskader Inspectie jeugdzorg

Thema	Criteria	Indicatoren	Bronnen
Voorwaarden voor een veilig leefklimaat	Het toezicht op de jongeren is adequaat geregeld	leeftijd en problematiek spelen een rol bij de inrichting van het toezicht	Interviews: - medewerkers en - leidinggevenden
		de fysieke woonomstandigheden hebben consequenties voor de inrichting van het toezicht	- Observatie (werkbezoek) - Interview leidinggevenden
		medewerkers zijn beschikbaar voor de jongeren	Interviews: - jongeren en - medewerkers
		overdracht intern en extern vindt minimaal mondeling plaats	Interviews: - medewerkers en - leidinggevenden
		jongeren ervaren dat er voldoende toezicht is	Interviews - jongeren en - medewerkers

Thema	Criteria	Indicatoren	Bronnen
	Incidenten worden adequaat afgehandeld	incidenten/calamiteiten worden door medewerkers gemeld	Interviews: - medewerkers en - leidinggevenden
		er is verslaglegging van incidenten (wat is er gebeurd, hoe is gehandeld en door wie etc.)	- Analyse incidenten-registratie - Interview leidinggevenden
		evaluatie van incidenten leidt (waar nodig) tot verbeteringen	- Analyse incidenten-registratie Interviews: - medewerkers en - leidinggevenden
		jongeren ervaren dat incidenten goed worden afgehandeld	Interviews: - jongeren en - medewerkers
Voorwaarden voor een verantwoord leefklimaat	De privacy en persoonlijke levenssfeer van de jongeren wordt voldoende gerespecteerd	bij het gebruik van de leefruimten wordt rekening gehouden met de privacy en persoonlijke levenssfeer van de opgenomen leeftijdsgroep	- Interview jongeren - Observatie (werkbezoek)
		de jongeren houden rekening met de privacy en persoonlijke levenssfeer van andere jongeren	Interviews: - jongeren en - medewerkers
		de privacy en persoonlijke levenssfeer spelen een rol bij de omgang van het personeel met de jongeren	Interviews: - jongeren en - medewerkers
		de jongeren ervaren dat hun privacy en persoonlijke levenssfeer voldoende gerespecteerd worden	Interviews: - jongeren en - medewerkers
	De rechten en plichten van jongeren zijn goed geregeld	jongeren worden geïnformeerd over wat hen te wachten staat bij het begin van het traject	Interviews: - jongeren en - medewerkers

Thema	Criteria	Indicatoren	Bronnen
		jongeren worden geïnformeerd over de dagelijkse gang van zaken (dagstructuur en huisregels)	Interviews: - jongeren en - medewerkers
		medewerkers spreken jongeren aan op het zich houden aan afspraken	Interviews: - jongeren en - medewerkers
		jongeren kunnen met klachten terecht bij een onafhankelijke derde partij	Interviews: - jongeren en - medewerkers
		de jongeren ervaren dat hun rechten en plichten goed geregeld zijn	Interviews: - jongeren en - medewerkers
Voorwaarden voor een verantwoord leefklimaat	Het personeel is voldoende toegerust	er zijn selectiecriteria/opleidingseisen voor nieuwe medewerkers passend bij het werken met de doelgroep	Interviews: - medewerkers en - leidinggevenden
		van medewerkers wordt een Verklaring Omtrent het Gedrag gevraagd	Interviews: - medewerkers en - leidinggevenden
		er is een inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers	Interviews: - medewerkers en - leidinggevenden
		er is training/coaching van medewerkers gericht op het eenduidig handelen	Interviews: - medewerkers en - leidinggevenden
		medewerkers (ervaren dat zij) worden bijgestuurd op de hierboven genoemde voorwaarden voor een verantwoord leefklimaat	Interviews: - medewerkers en - leidinggevenden